Дослідно-експериментальна робота Всеукраїнського рівня

Тема: «Формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників галузі машинобудування та металообробки до підприємницької діяльності» (формувальний етап)

УЧАСНИКИ ЕКСПЕРИМЕНТУ

Здобувачі освіти

Державного навчального закладу

”Вище професійне училище № 11 м.Хмельницького”

- **ІІ курс (вік:15-18 років)**

- **Професії: слюсар з ремонту КТЗ; електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах; рихтувальник кузовів; токар.**

Участь *в онлайн-опитуванні (8 тестів) ІПТО НАПН України* у жовтні 2020 року та лютому 2021 року.

Склад респондентів:

203 здобувачі освіти чоловічої статі, із них :

103 особи — І курс,

58 осіб — ІІ курс,

42 особи — ІІІ курс

Результати тестування.
Діагностика готовності до ризику.

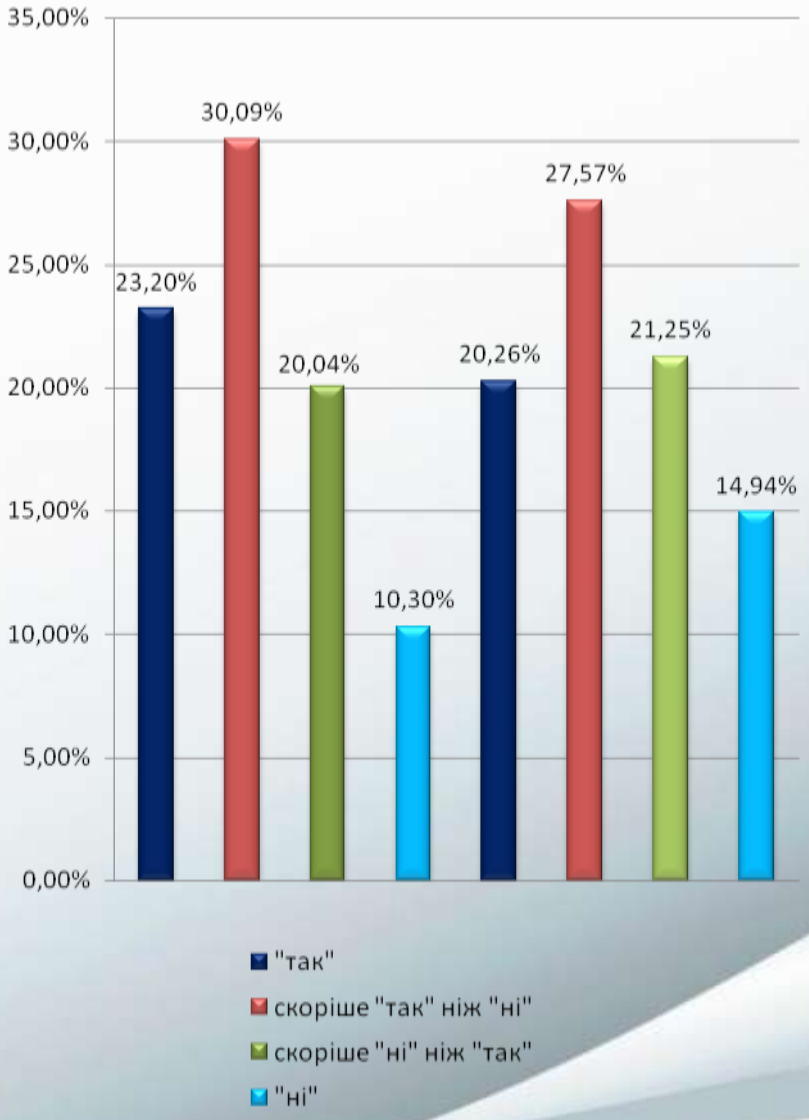

1)) 23,2 % учнів готові брати участь у небезпечній і довготривалій експедиції заради гарного заробітку,;

30,09% - скоріше «так», ніж «ні»,

20,04 % - скоріше «ні», ніж «так»,

10,3 % - відмовилися б ризикнути.

2)) 20,26 % - змогли б нормально працювати після безсонної ночі,

27,57 % - скоріше «так» ніж «ні»,

21,25% - скоріше «ні», ніж «так»,

14,94 % - не змогли б

Рівень готовності до ризику – СЕРЕДНІЙ - (53,5%).

Результати тестування. Мотиви вибору професії.

Достатньо велика частка учнів (50%) стверджують, що професія дійсно дає великі можливості для розвитку творчості, при цьому домінуючими мотивами при виборі професії є зовнішні позитивні мотиви (27%) та зовнішні негативні мотиви (20,5%). Менший вплив мають внутрішні соціально значимі мотиви (12,4%). При цьому 29% респондентів вважають, що вибрана професія передбачає високе почуття відповідальності, помітно більшою є частка опитаних, які вважають, що професія відповідає здібностям (25%), а 47% опитаних зазначають, що професія дозволяє обмежитися набутою освітою.

Результати тестування.
Рівень суб'єктивного контролю.

Рівень суб'єктивного контролю серед опитуваних — ВИСОКИЙ (75,8%). При цьому 62% учасників опитування вважають, що людина, яка не змогла досягти успіху у своїй роботі, швидше всього, не доклала достатньо зусиль для цього. А 52% респондентів вважають більше винними у неприємностях і невдачах, які траплялися в їх житті себе, ніж інших. До того ж 57% респондентів впевнені, що успіх — це результат наполегливої праці, і він мало залежить від випадку чи від удачі, а 69% учасників опитування завжди надають перевагу прийняттю рішень і самостійним діям, а не сподіваються на допомогу інших людей чи на долю.

Результати тестування. Професійні ціннісні орієнтації.

Важливими є суспільно значущі орієнтації (46,8%), орієнтації на розвиток особистості (38,4%) та орієнтації зі змістом праці (32,1%), менш важливими - орієнтації на самоствердження у професійній діяльності (22,7%). Хочуть приносити користь людям 31,6% опитаних учнів, хочуть працювати з інформацією 29,3% опитаних учнів, владу над людьми хотіли би мати 23,6% опитаних, водночас гарні побутові умови хочуть мати 24,3 % учнів, а 22,3% респондентів хотіли би мати нестандартність у праці. Самовиразитись у праці хочуть 25,6 % опитаних учнів. При цьому 34 % учасників опитування відповіли, що хочуть розвитку власних здібностей.

Результати тестування. Професійна спрямованість.

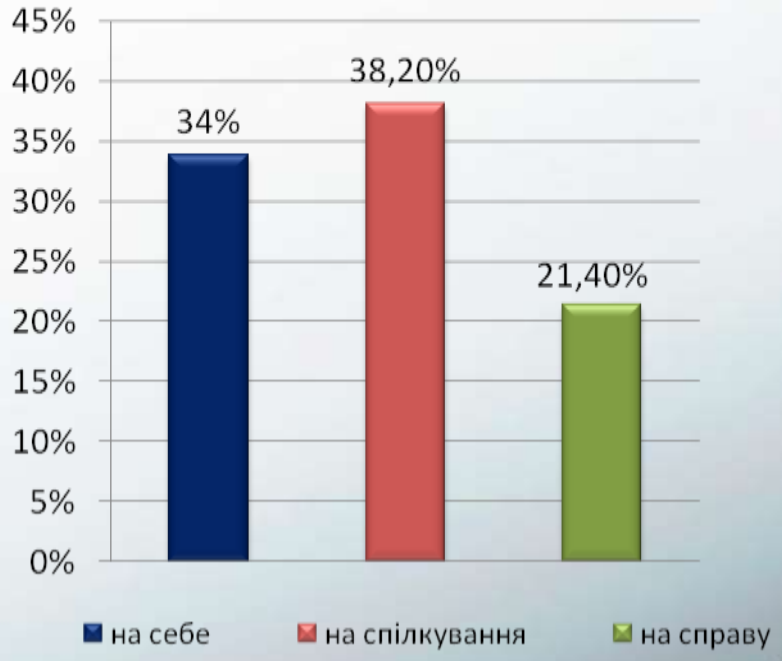

Найбільш характерною є спрямованість на себе (33,9%) та спрямованість на спілкування (38,2%). Менш вираженою є спрямованість на справу, діло (21.4%).

Результати тестування.
Якорі кар'єри.

Визначили якорями кар'єри інтеграцію стилів життя (8,5%), стабільність роботи та місця проживання (19,1), слугування добру (3,3%) та підприємництво (11,5%). А 55,08 % опитаних щодо подальших планів після закінчення навчання відповіли, що хочуть будувати кар'єру в межах конкретної професійної сфери, водночас 28,7% опитаних не мають такого бажання При цьому для 12,89% респондентів дуже важливо започаткувати власну справу саме в професії, а для 15,20% опитаних дуже важливо поєднувати інтереси сім'ї та кар'єри. Водночас 57,03% респондентів мають бажання будувати кар'єру для задоволення власних потреб.

Результати тестування. Визначення типу професійного середовища.

Здобувачам освіти найбільш близьким є підприємливий (37,3%), соціальний (27,5%) та артистичний (27,0%) типи професійного середовища, менш близьким є інтелектуальний тип (8,2%)

Результати тестування. Вольові якості особистості.

Здобувачі освіти училища показали середній рівень розвитку вольових якостей (32,2%) При цьому 51,2% респондентів зазначили, що невдалі спроби розв'язати завдання, зробити вправи завжди мобілізують їх на досягнення поставленої мети, у 40,2% - сформовані досить стало основні побутові навички, 41,8% — вільно координують свій час, а 47,8% учнів відповідально ставляться до виконання різних справ і доводять їх виконання до кінця.

Апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузі машинобудування та металообробки: створення та функціонування учнівського бізнес-центру.

Апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузі машинобудування та металообробки: оновлення змісту навчання основам підприємницької діяльності (упровадження факультативного спецкурсу «Основи підприємництва» та відповідного навчально-методичного комплексу).

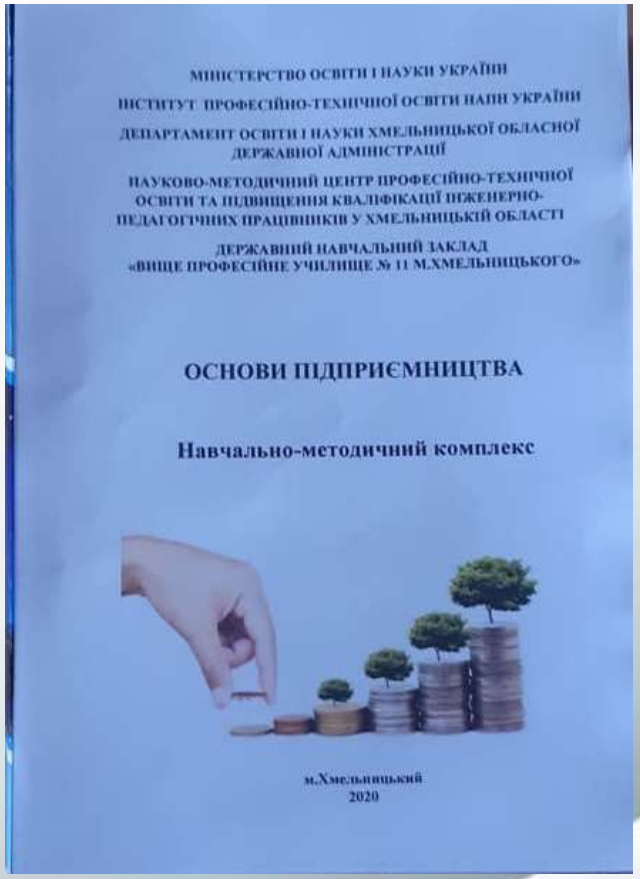

Спецкурс дає змогу оволодіти здобувачам освіти комплексом знань з основ підприємництва та комплексом маркетингових досліджень на підприємництві, який необхідний для написання підсумкового бізнес-проектів.

Майбутні підприємці використовуватимуть знання, вміння та навички з основ підприємництва в процесі самореалізації.

Сприяє розвитку в учнів здібностей до підприємництва та формування підприємницької компетентності, підготовки учнів до соціально-трудової адаптації в нових економічних умовах .

Апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузі машинобудування та металообробки: співпраця із соціальними партнерами у напрямі підготовки учнів до відкриття власної справи (роботодавцями, Хмельницьким міським та обласним центрами зайнятості, Хмельницькою міською радою, громадськими організаціями).

ЗАХОДИ, ЯКІ ПРОВОДИЛИСЬ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

* **Workshop для учнів «Підприємливість із натхненням»;**

- **Круглий стіл “Перспективи розхвитку молодіжного бізнеса в м.Хмельницькому”;**
- ***Молодіжний онлайн – форум “Створи свій бізнес”;**

* **Тренінги по спецкурсу «Основи підприємництва» ;**

* **Тренінги з підприємництва для педпрацівників**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

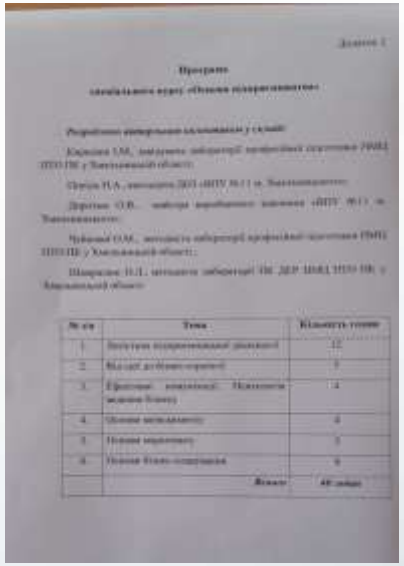

1.Положення про Учнівський бізнес-центр ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького».

2. Програма спеціального курсу “Основи підприємництва”.

3. Навчально-методичний комплекс «Основи підприємництва» .

4. Методичні розробки з підприємництва, сценарії заходів, тренінгів, воркшопів, круглих столів і т.п.

Проведення науково – практичного вебінару 17.12.2020р.

17 грудня 2020 р. Інститутом ПТО НАПН України, ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького» та НМЦ ПТО ПК у Хмельницькій області проведено всеукраїнський науково-практичний вебінар *«Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності»*, на якому були презентовані підсумки формувального етапу експерименту.

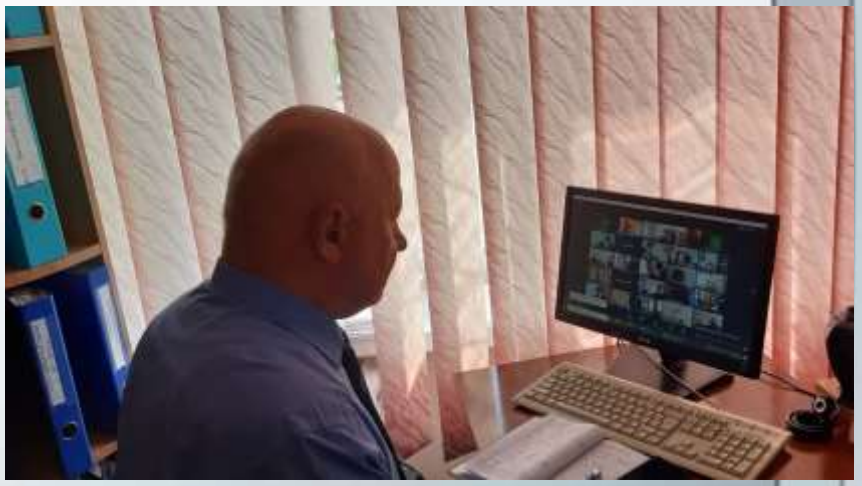

Участь творчої групи експерименту в масових заходах:

- 21 травня 2020 р. НМЦ ПТО ПК у Хмельницькій області проведено **обласний навчальний вебінар з теми «*Застосування технології проєктного навчання у практиці підготовки кваліфікованих робітників. Вимоги до написання проєктів»*** *для* викладачів економічних дисциплін, на якому були представлені проміжні результати експериментальної роботи.
- 17 грудня 2020 р. Інститутом ПТО НАПН України, ДНЗ «ВПУ №11 м. Хмельницького» та НМЦ ПТО ПК у Хмельницькій області проведено **всеукраїнський науково-практичний вебінар *«Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності»,*** на якому були презентовані підсумки формувального етапу експерименту.
- Для оприлюднення результатів експериментальної роботи члени творчої групи упродовж звітного періоду брали участь у **науково-методичних масових заходах всеукраїнського та міжнародного рівнів:**
- **XIV звітна Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання»,** 07.05.2020 р., Інститут ПТО НАПН України. Учасники: В. Селізар, Л. Кедис, Н. Попіль, О. Доротюк, І. Кирилюк, О. Чуйкова, М. Стасюк, Л. Лужняк, О. Шамралюк.
- **Всеукраїнський вебінар «Педагогічні технології у формуванні підприємницької компетентності учнівської молоді»**, 18.05.2020 р., Інститут ПТО НАПН України. Учасники: В.М. Селізар, Л. Кедис, І. Кирилюк, О. Чуйкова, О. Шамралюк.
- **ІІІ Міжнародна науково-методична конференція «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства»,** 29.10.2020 р**.,** Інститут ПТО НАПН України. Учасники: І. Кирилюк, О. Чуйкова, Л. Лужняк, О. Шамралюк.

Публікація та впровадження результатів експериментальної роботи.

Проміжні результати експерименту узагальнені у 5 статтях та 8 тезах доповідей. Зокрема, членами творчої групи опубліковано:

- статті:

- Селізар В. Учнівський бізнес-центр Державного навчального закладу «Вище професійне училище №11 м. Хмельницького» як приклад ефективної реалізації бізнес - ідеї в галузі машинобудування та металообробки // збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного вебінару «Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності».
- Шевчук Л., Горєнкова О., Яковенко О. Шамралюк О. Результати моніторингу стану готовності учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до підприємницької діяльності // збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного вебінару «Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності».
- Кирилюк І., Чуйкова О. Формування підприємницької компетентності при підготовці кваліфікованих робітників для галузі машинобудування та автотранспорту як запорука професійного становлення особистості // збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного вебінару «Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності».
- Білик В. Бінарний урок як різновид творчого процесу для формування в здобувачів освіти креативної компетентності // Науково-методичний вісник «Професійна освіта». – 2020. – №1-2 (54-55).
- Марценюк О. Методика навчально-дослідницької роботи учнів ЗП(ПТ)О // Науково-методичний вісник «Професійна освіта». – 2020. – №1-2 (54-55).

Публікація та впровадження результатів експериментальної роботи.

- тези:

- Попіль Н., Доротюк О. Сучасна модель підготовки здобувачів професійної освіти до підприємницької діяльності // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2020. – С. 124 – 127.
- Кедис Л. Діагностування сформованості підприємницької компетентності учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2020. – С.135- 137.
- Кирилюк І., Чуйкова О., Стасюк М. Проблеми формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузі машинобудування та автосервісу // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2020. – С.138-141.
- Лужняк Л., Шамралюк О. Моніторинг стану готовності майбутніх фахівців до підприємницької діяльності // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2020. – С. 151-154.
- Кирилюк І. Формування підприємницької компетентності як основоположного фактора розвитку людського капіталу в процесі підготовки кваліфікованих робітників // Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства / збірник Матеріалів ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.) / за заг. ред. В. О. Радкевич; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ: ІПТО НАПН України, 2020. – С. 67-73.
- Шамралюк О. Електронний навчально-методичний комплекс як сучасний інструмент освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти // Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства / збірник Матеріалів ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.) / за заг. ред. В. О. Радкевич; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ: ІПТО НАПН України, 2020. – С. 204-207.
- Лужняк Л. Цифрові технології в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти: практичний аспект // Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства / збірник Матеріалів ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.) / за заг. ред. В. О. Радкевич; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ: ІПТО НАПН України, 2020. – С. 207-210.
- Чуйкова О. Науково-методичний супровід професійно-педагогічної самореалізації педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти машинобудівного профілю// Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства / збірник Матеріалів ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.) / за заг. ред. В. О. Радкевич; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ: ІПТО НАПН України, 2020. – С. 264 – 268.

ПЛАНИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТКУ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На третьому (узагальнювальному) етапі експериментального дослідження планується реалізація наступних завдань:

- **проведення психологічного практикуму щодо створення учнями психологічного автопортрету;**
- **проведення відеолекторію за напрямом формування підприємницької компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників;**
- **створення учнівських електронних портфоліо та їх розміщення на сайті училища;**
- **узагальнення результатів функціонування Учнівського бізнес-центру ДНЗ «ВПУ № 11 м. Хмельницького»;**
- **проведення внутрішньоучилищного конкурсу електронних портфоліо учнів;**
- **узагальнення результатів формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузі машинобудування та металообробки у ДНЗ «ВПУ № 11 м.Хмельницького»;**
- **проведення конференції «Формування готовності до підприємництва як основа професійного успіху випускника ЗПО»;**
- **підготовка і проведення науково-практичного семінару «Особливості формування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності»;**
- **підготовка підсумкового звіту про результати експерименту.**